

Як пережила воєнний рік головна публічна бібліотека столиці: благодійність та оновлення фондів

31 ГРУДНЯ 2022, 13:15

МАРІЯ КАТАЄВА

3696

Бібліотека імені Лесі Українки — головна публічна бібліотека столиці. Фото:
Публічна бібліотека імені Лесі Українки

Про виклики та адаптацію до нових реалій «Вечірньому Києву» розповіла директорка Публічної бібліотеки імені Лесі Українки Ольга Романюк.

Як і всі культурні заклади, міські бібліотеки 24 лютого 2022 року були вимушені припинити свою діяльність.

«З нашого календаря зникли і місяці, і пори року. Ми почали рахувати дні до нашої Перемоги. І цей воєнний рік триває для нас і досі, — зазначила **Ольга Романюк**. — А ще цей рік запам'ятається нашою стресостійкістю, яку він проявив, здатністю консолідуватися і чинити спротив війні через просвітництво та культуру.

Пам'ятаю, як дещо оговтавшись від шоку, отриманого раннім ранком 24 лютого, я найперше опублікувала на сторінці бібліотеки у мережі Facebook звернення нашого Президента до народу України та наступне: «Дорогі друзі. Бібліотека сьогодні не працюватиме. Але на зв'язку. Зберігаймо спокій! Слава Україні!».

До слова, під час війни пані Ольга почала малювати. Зізнається, коли кепсько, так гармонізує свою нервову систему.

Директорка бібліотеки Ольга Романюк. Фото надане Ольгою Романюк

Вперше за всю історію бібліотеки, 25 лютого, у день народження Лесі Українки, співробітники не відвідали її могили на Байковому цвинтарі. Але майже змонтований відеоролик прочитання засудженими віршів Лесі Українки, який готували до її річниці в межах співпраці з Департаментом з питань виконання кримінальних покарань, попри стресовий стан, завантажили вчасно, ввечері 24 лютого.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ СПРОТИВ

«Через створений чат ми постійно тримали зв'язок з колегами, певна кількість яких, наляканих новою реальністю, почали з родинами виїздити за межі Києва і України, — згадує директорка бібліотеки. — Постало питання нагляду за приміщеннями, яких вісім, і майном бібліотеки, формування з тих працівників, хто прийняв рішення залишатися в Києві, активної групи для організації дистанційної роботи та роботи з фондом».

Співробітники бібліотеки з перших днів включилися в активний спротив на інформаційному фронті. Окрім публікацій на сторінці бібліотеки важливої в умовах воєнного стану інформації, намагалися доносити світові правду про ті жахіття, які чинять російські агресори на українській землі, в українських містах, публікували коментарі та світлини під постами телеграм каналів, в особистих повідомленнях, під відео.

В перші дні відкритої агресії росії на сайті бібліотеки створили нові розділи: «[Російсько-українська війна: інформаційний спротив](#)» та «[Ресурси, помічні в умовах війни](#)», де збирають важливу по забезпеченню постраждалих житлом та роботою, медичною та матеріальною допомогою, по реєстрації пошкодженого майна і т.д. В соціальних мережах проводиться щоденне інформування киян з важливих питань життєдіяльності міста.

У бібліотеці вирішили продовжити працювати за будь-яких обставин. Вже 26 лютого [створили афішу](#) та анонсували першу під час війни [лекцію онлайн «Як українці придумали росію»](#), яку провів історик Анатолій Горовий. А далі була лекція на тему «Втікав як москаль з-під Конотопу: історія походження приказки», і ще ціла серія надихаючих лекцій на історико-патріотичну тематику.

«Від початку війни бібліотека організувала і провела 70 відеолекцій і зустрічей з письменниками онлайн. Таким чином ми самі отримували натхнення та морально підтримували широку аудиторію користувачів у ці трагічні для України дні», — зазначила Ольга Романюк.

МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ ТА КНИЖКИ ДЛЯ УКРАЇНЦІВ ЗА КОРДОНОМ

З квітня у бібліотеці збирають та відправляють книжки для українців за кордоном. Фото: Публічна бібліотека імені Лесі Українки

До війни Публічна бібліотека імені Лесі Українки зав'язала дружню співпрацю із міською бібліотекою Вільнюса та Воєводською бібліотекою Кракова.

«Саме литовські та польські бібліотеки найперше протягнули руку допомоги, організували у своїх приміщеннях пункти збору речей першої необхідності для переселенців, створили куточки, програму цікавих заходів для українських дітей, проводять флешмоби підтримки», — поділилася Ольга Романюк.

У співпраці з бібліотекою Кракова бібліотекарі інформували співвітчизників про допомогу, яку вони можуть отримати у бібліотеці, поширювали корисну інформацію. Перекладали українською мовою інформаційні матеріали, створені для українців міськими бібліотеками Вільнюса.

З перших днів російської агресії колеги-бібліотекарі надсилали відеозаписи із словами підтримки. Колеги з Литви зі своїх зарплат зібрали і запропонували для колективу грошову допомогу.

На початку квітня Ольга Романюк ініціювала акцію «Книжки вслід», щою забезпечити потребу в українській літературі для тих, хто виїхав за кордон, особливо для дітей. Спочатку для передачі бібліотекам-партнерам у Краків і Вільнюс відібрали українські книжки з обмінно-резервного фонду.

Далі у бібліотеці оголосили про збір книжок. Волонтерка Олександра Вахрушева з Праги написала проєктну заявку до благодійного фонду щодо виділення коштів на придбання в українських видавництвах найкращих книжок для українців, які змушені рятуватися від війни за межами України. У бібліотеці разом з фахівцями склали рекомендований список таких видань.

За кордон відпаравляють багато літератури для дітей. Фото: Публічна бібліотека імені Лесі Українки

До придбаних книжок додавали видання, які читачі приносили для цієї ініціативи з власних бібліотек у дарунок співвітчизникам, або прислали з інших міст «Новою поштою».

«Ця ініціатива потребує великих зусиль і часу, адже пошук перевізників, доставка книжок до місця вантаження в транспорт, контролю за доставкою, пересилання книжок новою поштою — не легка справа. Але коли нам присилають слова подяки, фото щасливих дітей і дорослих з книжками, втома щезає, а бажання забезпечувати неперервний зв'язок українських дітей за кордоном з українською книжкою — посилюється», — розповіла Ольга Романюк.

За її словами, на сьогодні ми з допомогою друзів-однодумців з багатьох європейських міст, представників товариств українців за кордоном, колег-

бібліотекарів зібрали, придбали і організували доставку понад 6,5 тис. українських книжок у 25 міст. І навіть [створили гугл-карту цієї акції](#).

Люди старшого віку вивчають у бібліотеці англійську. Фото: Публічна бібліотека імені Лесі Українки

ВІДНОВЛЕННЯ РОБОТИ ТА ОНОВЛЕННЯ ФОНДІВ

З 29 березня бібліотека відчинила двері для читачів. В умовах постійного оголошення повітряних тривог, ускладненої ситуації з роботою громадського транспорту, співробітники шукали оптимальні шляхи для надання бібліотечних послуг киянам, які йшли до нас не лише за книжками, а часто за спілкуванням, порадою, полегшенням психологічного стану.

За цей рік бібліотека провела 491 захід, у тому числі 98 — онлайн. Тут проходять презентації книг, виставки, майстеркласи, покази вистав від партнерів.

Під час війни провели й велику роботу по актуалізації книжкових фондівдань. Списано понад 13 000 примірників видань, що втратили актуальність.

Вдалося й оновити книжковий фонд бібліотеки. Багато гарних нових українських книжок подарували читачі, партнери, видавці, автори. В умовах відсутності бюджетних коштів на придбання книжок, під час війни зуміли поповнити фонд на 2500 нових видань.

За грантові кошти бібліотеці придбали ноутбуки. Фото: Публічна бібліотека імені Лесі Українки

Потребу в оновленні комп'ютерної техніки вирішують через грантову діяльність. У травні місяці у бібліотеці написали проект та подали грантову заявку у Європейський культурний фонд, на [програму «Європейський виклик»](#).

Серед проектів, які реалізує бібліотека, — проект «Видима бібліотека», який ведеться з початку 2021 року та «БібліоПроба» (робота з молоддю, яка на пробації). Для розвитку творчості, отримання молоддю навичок створення відео контенту, освоєння сервісів для створення графіки, вирішили створити арт лабораторію.

«Наш проект відібрали на програмі, наразі він у стадії реалізації, — розповіла Ольга Романюк. — Колеги постійно навчаються онлайн. На початку листопада відбулася поїздка до Флоренції. За перші 4 тисячі євро грантових коштів ми придбали 6 ноутбуків. Очікуємо ще на 4 тисячі євро».

Друзі бібліотеки. Фото: Публічна бібліотека імені Лесі Українки

КОРИСТУВАЧІ ТА ЗАТРЕБУВАНІ КНИЖКИ

Станом на листопад 2022 року у бібліотеці нарахували 21 740 користувачів, у листопаді 2021 році ця цифра складала 24 619 осіб.

Водночас станом на 1 грудня на лічильнику сайту бібліотеки — 52 972 користувачів та 82 730 відвідувань. У порівнянні з 2021 роком кількість відвідувань сайту зросла на 13 тисяч.

«Якщо дивитися офіційну статистику, кількість зареєстрованих у бібліотеці користувачів зменшилася. І на це є об'єктивні причини: обмежений режим роботи бібліотеки в умовах воєнного стану, повітряні тривоги, відключення від електропостачання, — прокоментувала Ольга Романюк. — Але ці показники перекриваються нашою віртуальною діяльністю, численною аудиторією віддалених користувачів. Вважаємо користувачами бібліотеки і тих киян, які наразі за кордоном, і яким ми доставили до міст їх перебування українські книжки. Ми жартуємо, що Публічна бібліотека імені Лесі Українки завдяки акції „Книжки вслід“ відкрила свої філії у 25 містах світу».

За її словами, у читачів зріс інтерес до психологічної літератури та до української класики, наприклад творів Івана Нечуя-Левицького та Панаса Мирного.

ТОП 10 книжок — 2022

Дімаров А. І будуть люди
Роздобудько І. Прилетіла ластівочка
Роздобудько І. Неймовірна
Кейн С. Сила інтровертів
Мороз Нація овочів
Плохій С. Загублене царство
Плохій С. Брама Європи
Гілберт Е. Місто дівчат
П'янкova Т. Чужі гріхи
Плохій С. Чорнобиль. Історія ядерної катастрофи

Найбільший попит — на видання з історії та психології, а також романи, присвячені українським подіям та постатям.

Фонди книгозбірні цього року поповнилися. Фото: Публічна бібліотека імені Лесі Українки

АКТУАЛЬНІ ПОТРЕБИ

Робота та реалізації планів бібліотеки перешкоджає періодичне відключення електропостачання, якого безперервно потребують сервери з електронними базами та інтернет зв'язок. Робота з друкованими виданнями також потребує достатнього освітлення.

Тому наразі у бібліотеці збирають кошти на придбання електрогенератора потужністю не менше 5 кВт і на перших порах — бензину для його роботи.

За словами Ольги Романюк, генератор лише частково вирішить проблему із електропостачанням, а для відновлення інтернет-зв'язку потрібно підключення до Starlink.

Усі охочі можуть підтримати бібліотеку та надіслати кошти:
PayPal rombib4@gmail.com. 4 149 629 314 994 849 Приват

«Сьогодні, на порозі нового року, ми віримо, що усі наші проблеми ми вирішимо, і бібліотека неодмінно отримає бажаний генератор. Та найбільше наше бажання, як і кожного українця — отримати в новому році Перемогу над ворогом!», — підкреслила Ольга Романюк.

Адреса бібліотеки: вулиця Тургенєвська, 83-85

Марія КАТАЄВА, «Вечірній Київ»